

Propunerile Asociației Promo-LEX
asupra proiectului Codului cu privire la organizarea și funcționarea Parlamentului

Prevederea din Cod	Recomandarea Promo-LEX	Argumentare
C O D U L cu privire organizarea și funcționarea Parlamentului	Examinarea sub aspectul constituționalității denumirii acordate actului prin care este reglementată organizarea și funcționarea Parlamentului, în corespundere cu art. 64 din Constituție.	De principiu, Constituția prevede la art 64 că „(1) Structura, organizarea și funcționarea Parlamentului se stabilesc prin regulament. ”; dar se propune adoptarea unui Cod.
<p>Articolul 6. Democrația și pluralismul politic</p> <p>(1) Democrația se întemeiază pe pluralismul de opinii la adoptarea deciziilor în Parlament.</p> <p>(2) Fiecărui deputat îi este garantat dreptul la opinie pe marginea oricărui subiect dezbătut în Parlament.</p> <p>(3) În exercitarea mandatului, deputatul nu poate fi persecutat sau tras la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile sale exprimate.</p>	<p>Completarea art. 6 cu alin. 4, cu următorul conținut:</p> <p><i>Fiecărei părți interesate de procesul legislativ îi este garantat dreptul la opinie pe marginea proiectelor de acte normative</i></p>	<p>Reieșind din prevederile art. 6 rezultă că doar deputații sunt participanți ai procesului decizional. Alte părți interesate de participarea la procesul decizional, urmare consultărilor, pot influența procesul decizional.</p> <p>Or pluralismul presupune diversitatea opiniilor iar dezideratul este ca procesul de luare a deciziilor să fie unul în spirit democratic.</p>
<p>Articolul 9. Caracterul public al activității Parlamentului</p> <p>(4) Parlamentul asigură accesul la informațiile de interes public în condițiile Legii privind accesul la informațiile de interes public.</p>	<p>Se propune o redacție nouă a art. 9, alin. (4), cu următorul cuprins:</p> <p><i>Parlamentul asigură accesul plenar la orice/toate informațiile de interes public prin:</i></p> <p><i>- publicarea și actualizarea sistematică pe pagina web oficială a Parlamentului în format deschis, accesibil, clar și pe înțelesul utilizatorilor;</i></p>	<p>Din practică cunoaștem că instituția parlamentară cataloga anumite informații de interes public drept informații cu caracter personal sau cu acces limitat. În temeiul art. 34 din constituție (<u>dreptul la informare</u>) și anume [dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit...]. Astfel, considerăm că Parlamentul urmează să prevadă expres în Cod că asigură accesul la orice/toate informațiile de interes public, inclusiv prin furnizarea accesului la</p>

<p>(5) La ședințele organelor de lucru ale Parlamentului și ale plenului Parlamentului au acces reprezentanții mass-media și persoanele interesate, în conformitate cu normele și regulile aprobate de Biroul permanent, cu respectarea măsurilor de securitate.</p>	<p><i>- furnizarea informațiilor, cu respectarea prevederilor Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal și ale Legii nr.148/2023 privind accesul la informațiile de interes public.</i></p> <p>Pentru claritatea normei, recomandăm trimiterea expresă la documentul unde sunt cuprinse regulile de acces la ședințe. De asemenea, considerăm că ar fi oportun menționarea, în paranteze, a persoanelor interesate care pot asista la ședințe, fie trimiterea la art. 55, alin. (1).</p>	<p>informații (care poate fi prin diferite mijloace disponibile).</p>
<p>Articolul 10. Configurația politică a Parlamentului și reprezentarea proporțională</p> <p>(2) În scopul realizării programelor preelectorale ale partidelor și blocurilor electorale, prevenirii traseismului politic parlamentar, nu se admite modificarea configurației politice a Parlamentului, pe întregul mandat al acestuia.</p>	<p>Recomandăm excluderea aliniatului (2).</p>	<p>Se recomandă excluderea art. 10 alin. (2) din proiectul Codului, care interzice modificarea configurației politice a Parlamentului pe durata mandatului, întrucât această normă contravine art. 68 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, care consacră mandatul reprezentativ și declară nul orice mandat imperativ.</p> <p>În jurisprudența sa constantă, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a stabilit că deputatul exercită un mandat liber și nu poate fi constrâns juridic să rămână afiliat unei formațiuni politice.</p> <p>Standardele europene dezvoltate de Comisia de la Veneția, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, arată că sancționarea unui parlamentar pentru schimbarea apartenenței politice este contrară principiilor reprezentării democratice și dreptului la alegeri libere. În mod constant, Comisia de la Veneția a subliniat că retragerea mandatului sau pierderea calității de reprezentant ca urmare a părăsirii sau schimbării</p>

		<p>partidului încalcă principiul mandatului liber și independent (CDL-AD(2009)027).</p> <p>În aceste condiții, menținerea prevederii ar genera un risc real de declarare a neconstituționalității acesteia și de neconformitate cu obligațiile internaționale ale Republicii Moldova.</p>
<p>Articolul 18. Depunerea jurământului</p> <p>(4) Refuzul depunerii jurământului duce la încetarea mandatului.</p>	<p>Recomandăm excluderea aliniatului (4) sau revizuirea sancțiunii pentru refuzul de a depune jurământul.</p>	<p>Considerăm că în versiunea expusă în proiect, norma ridică dubii de neconstituționalitate, deoarece art. 69 din Constituție prevede că deputații intră în exercițiul mandatului sub condiția validării- iar validarea mandatului se efectuează de Curtea Constituțională. La momentul depunerii jurământului prevăzut în proiect, mandatul deputatului respectiv deja este validat de Curtea Constituțională.</p> <p>În același timp, temeiurile de încetare a calității de deputat sunt prevăzute expres la art. 69 alin. (2) din Constituție, în articol lipsind temeiul de refuz al depunerii jurământului.</p> <p>Depunerea jurământului ar trebui să fie un element de protocol, sau ar putea fi examinată oportunitatea limitării anumitor drepturi- în cazul refuzului depunerii jurământului.</p>
<p>Articolul 24. Drepturile fracțiunilor parlamentare</p> <p>(1) Franciunile parlamentare au dreptul:</p>	<p>Recomandăm completarea alin. (1) cu o nouă litera: ( )„să prezinte avize consultative asupra proiectelor de acte normative”</p>	<p>Este necesar ca opoziția să fie invitată la dialog, pentru a dezbate proiectele de acte normative înregistrate în Parlament, pentru a identifica soluții legislative durabile, în vederea obținerii unei susțineri mai largi asupra proiectului de act normativ.</p> <p>O alternativă de angajare a opoziției în dezbaterile proiectelor de legi, ar putea fi și coraportul alternativ (Shadow Report) prezentat de un membru al opoziției parlamentare din</p>

		<p>cadrul comisiei parlamentare sesizate în fond. Această practică se regăsește în Parlamentului european.</p> <p>Membrul din partea opoziției care trebuie să pregătească coraportul alternativ poate fi numit prin rotație- pentru a oferi oportunitatea membrilor din diferite fracțiuni să pregătească coraport alternativ.</p>
<p>Articolul 25. Atribuțiile președintelui fracțiunii parlamentare</p>	<p>Recomandăm completarea alin. (1) cu următoarea atribuție:</p> <p><i>f1) Asigură informarea proactivă a cetățenilor privind CV-urile deputaților fracțiunii, acțiunile și activitățile fracțiunii parlamentare, inclusiv programul de audiențe, audiențele și întâlnirile cu cetățenii ale deputaților, examinarea petițiilor și a cererilor de acces la informație.</i></p>	<p>În vederea promovării și asigurării transparenței proactive privind acțiunile și activitățile fracțiunii parlamentare.</p>
<p>Articolul 26. Asigurarea activității fracțiunilor parlamentare</p> <p>(4) Pentru asigurarea activității parlamentare, fracțiunile dispun de un buget anual, aprobat de Parlament în funcție de reprezentarea numerică a acestora în Parlament.</p>	<p>Recomandăm includerea prevederii privind obligativitatea publicării bugetului aprobat pentru fiecare fracțiune pe pagina oficială a Parlamentului. De asemenea, urmează a fi publicată și informația privind executarea bugetului respectiv.</p>	<p>În scopul sporirii transparenței și încrederii în activitatea fracțiunilor Parlamentare</p>
<p>Articolul 27. Principiul solidarității politice</p>	<p>Se propune completarea articolului cu un nou aliniat:</p> <p><i>(3) Dialogul dintre majoritatea și opoziția parlamentară va avea un caracter instituționalizat și va fi organizat după modelul procesului de Dialog european Jean Monnet.</i></p>	<p>Instituționalizarea unei platforme de dialog. Este necesar ca opoziția să fie invitată la dialog printr-o platformă instituționalizată pentru a dezbate proiectele de acte normative înregistrate în Parlament, pentru a identifica soluții legislative durabile, în vederea obținerii unei susțineri mai largi asupra proiectului de act normativ.</p>
<p>Articolul 30. Drepturile opoziției parlamentare</p>		

<p>(2) Pentru prima ședință în plen din fiecare a șasea săptămână a sesiunii parlamentare, Biroul permanent întocmește proiectul ordinii de zi incluzând subiectele propuse de fracțiunile parlamentare din opoziție, de către deputații independenți sau neafiliați din opoziție</p>	<p>Se propune completarea alin. (2) cu următorul text: <i>“Ordinea de zi a ședinței plenare este propusă de opoziția parlamentară.”</i></p> <p>Se propune completarea articolului cu trei aliniate noi: <i>(3) Proiectele de acte normative se transmit spre avizare opoziției parlamentare prin intermediul fracțiunii parlamentare.</i></p> <p><i>(4) Opoziția parlamentară, pe platforma fracțiunilor, poate organiza și efectua consultări publice a proiectelor de acte normative.</i></p>	<p>Totodată, Promo-LEX recomandă reglementarea dreptului opoziției de a iniția și desfășura audieri parlamentare în ziua opoziției, astfel încât opoziția parlamentară să dispună de un drept efectiv de a exercita controlul parlamentar.</p> <p>Este necesar ca opoziția să fie implicată instituționalizat la toate etapele procesului legislativ. În acest scop recomandăm să fie reglementat cu claritate dreptul opoziției parlamentare, prin intermediul fracțiunii parlamentare, să avizeze proiectele de acte normative prin care să-și expună poziția asupra conceptului, actualității, oportunității reglementărilor cu acceptarea totală, parțială sau respingerea proiectului de act normativ.</p> <p>Reiterăm că o alternativă de angajare a opoziției în dezbaterile proiectelor de legi, ar putea fi și coraportul alternativ (Shadow Report) prezentat de un membru al opoziției parlamentare din cadrul comisiei parlamentare sesizate în fond. Această practică se regăsește în Parlamentului european.</p> <p>Membrul din partea opoziției care trebuie să pregătească coraportul alternativ poate fi numit prin rotație- pentru a oferi oportunitatea membrilor din diferite fracțiuni să pregătească coraport alternativ.</p>
---	---	---

	<i>(5) Opoziția parlamentară va fi reprezentată în toate organele unde sunt prezenți reprezentanți ai majorității parlamentare.</i>	Instituirea dreptului opoziției parlamentare de a organiza consultări publice pe marginea proiectelor de acte normative. Consultările cu societatea civilă ar permite opoziției parlamentare să-și formeze clar poziția asupra proiectelor de acte normative.
<p>Articolul 37. Atribuțiile de bază ale Președintelui Parlamentului</p> <p>(1) Președintele Parlamentului are următoarele atribuții:</p> <p>a) convoacă Parlamentul în sesiuni ordinare, extraordinare și speciale;</p> <p>(...)</p> <p>k) alte drepturi prevăzute de Constituția Republicii Moldova, prezentul cod, altor acte normative, sau conform deciziilor Parlamentului.</p> <p>(2) Pentru asigurarea activității parlamentare, Președintele Parlamentului dispune, în bugetul Parlamentului, de un fond propriu. Mijloacele fondului se gestionează în mod autonom.</p>	<p>Recomandăm completarea alin. (1) cu următoarea atribuție:</p> <p><i>reprezintă Parlamentul în relațiile cu cetățenii, organizații ale societății civile și alte părți interesate și asigură elaborarea și implementarea unui mecanism instituționalizat și unificat de informare a acestora privind activitatea legislativului și a deputaților.</i></p> <p>Recomandăm includerea prevederii privind obligativitatea publicării bugetului aprobat pentru Președintele Parlamentului pe pagina oficială a Parlamentului. De asemenea, urmează a fi publicată și informația privind executarea bugetului respectiv.</p>	<p>Constituția garantează dreptul cetățeanului de a fi informat, a cunoaște și a fi încrezut că Parlamentul, organul reprezentativ suprem al poporului, îi reprezintă interesele și în ce măsură o face. În calitate sa de președinte al Parlamentului, acesta urmează să dispună (și să controleze) asigurarea unui mecanism instituționalizat și unificat de informare a cetățenilor privind activitatea legislativului. Or, transparența sporește credibilitatea și legitimitatea Legislativului. Iar în calitate de organ reprezentativ suprem al poporului acesta este responsabil față de cetățeni/electorat.</p> <p>În scopul sporirii transparenței și încrederii în activitatea Parlamentară.</p>
<p>Articolul 40. Biroul permanent al Parlamentului</p> <p>(11) Ședințele Biroului permanent sunt deliberative dacă la ele participă mai mult de jumătate din membri.</p>	<p>Recomandăm includerea după alin. (11) a unui nou alineat cu următorul conținut:</p> <p>(11¹) Participarea la ședințele Biroului permanente este obligatorie.</p>	<p>Potrivit observațiilor Promo-LEX, opoziția parlamentară lipsește în mod frecvent de la ședințele Biroului permanent, astfel nemanifestându-și opțiunile pentru formarea ordinii de zi, sau discutarea altor chestiuni de organizare a activității Parlamentului.</p>

<p>Articolul 41. Atribuțiile Biroului permanent</p> <p>e) întocmește proiectul ordinii de zi a ședințelor Parlamentului și îl prezintă Parlamentului spre aprobare;</p>	<p>Recomandăm completarea articolului cu o nouă literă cu următorul conținut:</p> <p>e¹) întocmește, la propunerea opoziției parlamentare, proiectul de zi pentru ședința plenară destinată zilei opoziției.</p>	<p>Considerăm că în atribuțiile Biroului permanent trebuie să fie expres menționată obligația de întocmire a ordinii de zi în cazul ședințelor dedicate proiectelor opoziției parlamentare.</p>
<p>Articolul 42. Constituirea și componența comisiilor permanente ale Parlamentului</p>	<p>Se propune completarea articolului cu un nou alineat:</p> <p><i>(2¹) Opoziția va conduce comisiile permanente proporțional mandatelor obținute, dar nu mai puțin decât două comisii permanente.</i></p>	<p>Stabilirea dreptului opoziției de a conduce comisiile permanente proporțional mandatelor obținute, dar nu mai puțin decât două comisii permanente. De regulă, aceasta ar fi: Comisia pentru drepturile omului și relații interetnice, și Comisia de control al finanțelor publice.</p>
<p>Articolul 43. Atribuțiile comisiilor permanente</p>	<p>Se recomandă:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) înlocuirea sintagmei „pot propune” de la alin. (4) cu „propun ...” 2) înlocuirea sintagmei „pot forma” de la alin. (6) cu „formează, la necesitate, ...” 	<p>Conform <u>Platformei de dialog și participare civică la procesul decizional al Parlamentului</u>, unul dintre principiile dialogului și participării civice este cel al participării și implicării plenare a reprezentanților părților interesate. Astfel, considerăm că formarea grupurilor de experți trebuie să reiasă din necesitate și nu la discreția sau ca o doleanță a comisiei.</p> <p>Mai mult, în capitolul III (Etapele și formele de participare civică), pct. 3, lit. b) al aceluiași document este prevăzută: <i>crearea, la necesitate, de către comisiile permanente, a consiliilor de experți și lit. c): crearea grupurilor de lucru cu participarea părților interesate.</i></p> <p>Considerăm că expunerile nu trebuie să difere.</p>

<p>Articolul 44. Atribuțiile președintelui comisiei permanente</p>	<p>Recomandăm completarea articolului cu următoarea atribuție:</p> <p><i>f¹) Asigură aducerea la cunoștința publicului a rezultatelor activității comisiei, prin publicarea sistematică, pe pagina web oficială a Parlamentului, a actelor comisiei, în format de date deschise</i></p>	<p>Considerăm că, pentru asigurarea unui mecanism instituționalizat și unificat de informare a cetățenilor, fiecare comisie trebuie să aducă la cunoștința publicului rezultatele activității sale, iar președintele este persoana care conduce și moderează lucrările comisiei.</p> <p>De asemenea, considerăm că transparența sporește credibilitatea.</p>
<p>Articolul 55. Persoanele care pot asista la ședințele plenare ale Parlamentului</p> <p>(1) La ședințele publice ale plenului Parlamentului pot asista reprezentanții misiunilor diplomatice, avocații poporului, reprezentanții autorităților administrației publice centrale și locale, precum și alte persoane, în limita locurilor disponibile, în condițiile stabilite de Biroul permanent.</p>	<p>Pentru uniformizarea textului propunem completarea alin. (1) cu reprezentanții mass-media și persoane interesate:</p> <p>(1) La ședințele publice ale plenului Parlamentului pot asista reprezentanții misiunilor diplomatice, avocații poporului, reprezentanții autorităților administrației publice centrale și locale, reprezentanții mass- media precum și alte persoane interesate, în limita locurilor disponibile, în condițiile stabilite de Biroul permanent.</p>	<p>Amintim că art. 9 prevede că la ședințele de lucru și plenare au acces reprezentanții mass-media și persoanele interesate.</p>
<p>Articolul 56. Înregistrarea prezenței deputaților la lucrările plenului Parlamentului</p> <p>(1) Deputații sunt obligați să fie prezenți la lucrările plenului Parlamentului și să se înregistreze personal prin intermediul sistemului electronic de numărare a voturilor.</p> <p>(2) Înregistrarea prezenței deputaților se dispune de către președintele ședinței, iar rezultatul înregistrării se afișează</p>	<p>Propunem completarea articolului 57 cu următorul aliniat:</p> <p>alin. (1) cu următorul enunț:</p> <p><i>“Deputații care nu au participat la cel puțin votarea unui proiect de act normativ în cadrul ordinii de zi aprobate pentru ședința respectivă, și nici nu dispune de o motivare a absenței, li se reține 1% din salariu și alte indemnizații.</i></p>	<p>În urma monitorizării prezenței deputaților la ședințele plenare, Promo-LEX a constatat un caracter constant de lipsă a deputaților de la procedura de vot. Astfel, în sesiunile toamnă 2022- primăvară 2023, dacă la începutul ședinței erau înregistrați circa 83 de deputați, atunci pe parcursul ședinței participarea la vot nemijlocit (opțiunile pentru, contra, nu a votat) era în medie de 63-74 de deputați.</p> <p>Astfel, în vederea descurajării absențelor nemotivate de la o parte din ședințele plenare și</p>

<p>pe ecran, fiind anunțat suplimentar de către președintele ședinței.</p> <p>(3) Deputații care se alătură pe parcursul ședinței sunt obligați să se înregistreze la Secretariatul Parlamentului.</p>		<p>procedurile de vot, propunem instituirea sancțiunii de lipsire de 1% din salariu și alte indemnizații.</p> <p>Arătăm că o asemenea normă se regăsește în Regulamentul Camerei Deputaților din România (art. 245 alin. (8)) care stabilește că “Deputații care nu au participat la cel puțin o activitate parlamentară desfășurată în sediul Camerei, în cadrul programului și ordinii de zi aprobate pentru ziua respectivă, și nici nu au obținut o motivare a absenței sunt considerați absenți nemotivați și li se reține 1% din indemnizația brută.”</p>
<p>Articolul 65. Condițiile exercitării dreptului de inițiativă legislativă și subiecții acestui drept</p> <p>(1) Dreptul de inițiativă legislativă aparține deputaților, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, care sunt considerați și autori ai proiectelor de acte normative.</p> <p>(2) Deputatul exercită dreptul la inițiativă legislativă personal sau în comun cu alți deputați.</p> <p>(3) Dacă Constituția Republicii Moldova, tratatele internaționale sau legislația în vigoare condiționează dreptul de inițiativă legislativă sau rezervă un anumit domeniu pentru anumiți subiecți, astfel de</p>	<p>Completarea art. 65 cu alin. (2¹), cu următorul conținut:</p> <p>(2¹) Inițiativa legislativă se exercită cu respectarea prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și principiilor participării publice în procesul decizional.</p> <p>Recomandăm completarea alin. (3): după cuvântul „<i>legale</i>” cu sintagma „<i>și a procedurilor aferente procesului decizional</i>”.</p>	<p>Propunerea de completare a art. 65 prin introducerea alin. (2¹) este determinată de necesitatea asigurării clarității, previzibilității și coerenței cadrului normativ aplicabil exercitării dreptului de inițiativă legislativă.</p> <p>În forma actuală a articolului 65, deși sunt clar specificați subiecții dreptului de inițiativă legislativă și condițiile generale de exercitare a acestuia, nu există o reglementare expresă privind modul concret de exercitare a inițiativei legislative. Textul nu prevede obligativitatea respectării etapelor procesului decizional, a normelor de tehnică legislativă sau a principiilor participării publice, ceea ce poate conduce la aplicări neunitare și la proiecte neconforme cu standardele legislative.</p>

<p>drept nu poate fi valorificat fără a se îndeplini condițiile legale.</p>		<p>Această lacună procedurală poate genera situații în care inițiativele legislative sunt înaintate fără respectarea rigorilor prevăzute de Legea nr. 100/2017 privind actele normative sau fără consultarea și implicarea publicului, afectând atât calitatea actelor normative, cât și transparența procesului decizional. Prin urmare, se impune completarea articolului cu un alineat care să stipuleze în mod expres că exercitarea inițiativei legislative trebuie să respecte atât cadrul legal, cât și etapele și principiile procedurale, pentru a asigura claritate, legalitate și transparență în procesul legislativ.</p>
<p>Articolul 69. Declanșarea procedurii legislative</p> <p>(2) Prin rezoluția Președintelui Parlamentului:</p> <p>c) se dispune examinarea și avizarea proiectului de act normativ de către comisiile permanente și de către Direcția generală juridică din Secretariatul Parlamentului;</p>	<p>Se propune la alin. (2) lit. c) completarea după sintagma „comisiile permanente” cu sintagma „fracțiunile parlamentare”.</p> <p>(2) Prin rezoluția Președintelui Parlamentului:</p> <p>c) se dispune examinarea și avizarea proiectului de act normativ de către comisiile permanente, fracțiunile parlamentare și de către Direcția generală juridică din Secretariatul Parlamentului;</p>	<p>Reiterăm că instituționalizarea unei platforme de dialog, între majoritate și opoziție, prin acordarea avizelor de către fracțiunile parlamentare, ar asigura dezbateri autentice și un vot mai reprezentativ asupra proiectelor de legi.</p>
<p>Articolul 71. Propunerea pentru examinarea proiectelor în procedură de urgență sau în mod prioritar</p> <p>(1) În conformitate cu prevederile art. 74 din Constituția Republicii Moldova, la solicitarea Guvernului, Parlamentul examinează proiectele de acte normative în mod prioritar sau în procedură de urgență.</p>	<p>Se propune completarea art. 71 prin indicarea expresă a situațiilor care justifică examinarea proiectelor de acte normative în procedură de urgență sau prioritară. Aplicarea acestor proceduri nu trebuie să depindă exclusiv de solicitarea Guvernului sau a Președintelui RM, ci să fie motivată prin criterii obiective, cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - existența unor situații excepționale prevăzute de lege; 	

	<p>- prevenirea sau combaterea amenințărilor la securitatea națională, sănătatea publică sau ordinea publică.</p> <p>Normele trebuie să detalieze modul de inițiere, termenele-limită de examinare, obligațiile comisiilor și dreptul deputaților de a depune amendamente, astfel încât procedura să fie clară, predictibilă și transparentă, în conformitate cu principiile prevăzute de Legea nr. 100/2017 privind actele normative.</p>	
<p>Articolul 81. Procesele-verbale și stenografierea dezbaterilor ședințelor comisiilor permanente</p> <p>(1) La ședințele comisiilor permanente se vor întocmi procese-verbale ce vor conține lista persoanelor prezente la ședința comisiei, întrebările examinate, persoanele care au luat cuvântul, rezultatele votării și deciziile luate.</p> <p>(2) Procesele-verbale ale ședințelor comisiilor permanente sunt plasate pe pagina web oficială a Parlamentului în decurs de cel mult 7 zile lucrătoare, cu excepția ședințelor închise.</p>	<p>Se propune expunerea aliniatului (1) în următoarea redacție:</p> <p><i>La ședințele comisiilor permanente se vor întocmi procese-verbale ce vor conține informații privind caracterul ședinței, subiectul care a convocat ședința, lista persoanelor prezente la ședința comisiei, după caz, motivul absenței deputaților, enumerarea membrilor supleanți prezenți, întrebările examinate, persoanele care au luat cuvântul, rezultatele votării și deciziile luate și informațiile privind transmisiunea live a ședinței, și/sau înregistrarea video.</i></p> <p>Recomandăm reducerea termenului de publicare a proceselor verbale ale ședințelor comisiilor, sau stabilirea interdicției de a fi votate în ședință plenară proiectele de acte normative în privința cărora nu a fost publicat procesul- verbal de la ședința comisiei la care a fost dezbătut.</p>	<p>În rezultatul monitorizării activității Parlamentului, Promo-LEX a constatat că procesele verbale ale ședințelor comisiilor nu reflectă, de regulă, suficientă informație cu privire la desfășurarea ședințelor.</p> <p>Publicarea procesului- verbal a comisiei după adoptarea proiectului de lege în ședință plenară, nu asigură transparența activității Comisiei parlamentare. Societatea civilă și părțile interesate ar trebui să aibă acces la actele aferente proiectelor de acte normative și dezbaterile desfășurate, înainte de adoptarea proiectului în ședință plenară.</p>

<p>(3) Președintele comisiei permanente poate hotărî stenografierea dezbaterilor.</p>	<p>Recomandăm înlocuirea sintagmei ""poate" cu sintagma „va asigura”.</p>	<p>Recomandarea este relevantă în special în cazul neacceptării propunerii de a înregistra video toate ședințele comisiilor permanente. Evidențiem că procesele verbale nu exprimă suficient de detaliat dezbaterile care au loc asupra proiectelor de acte normative, iar stenografierea dezbaterilor ar crește transparența activității comisiilor și argumentele aduse în favoarea sau defavoarea unor inițiative legislative sau amendamente.</p>
<p>Articolul 83. Participarea altor persoane la ședințele comisiilor permanente</p> <p>(2) Comisia organizează ședințe de consultare cu reprezentanții societății civile, precum sunt reprezentanții asociațiilor obștești, sindicatelor, cu reprezentanții administrației publice centrale și/sau locale, drept urmare a propunerii parvenite din partea membrilor comisiei permanente sau a celor interesați.</p>	<p>Propunem expunerea alin. (2) în următoarea redacție:</p> <p>“Comisia organizează <i>înainte de prima lectură</i> ședințe de consultare cu reprezentanții societății civile, precum sunt reprezentanții asociațiilor obștești, sindicatelor, cu reprezentanții administrației publice centrale și/sau locale, drept urmare a propunerii parvenite din partea membrilor comisiei permanente sau a celor interesați.</p> <p><i>În privința proiectelor deputaților și proiectelor care nu au fost consultate public de alte autorități, ședințe de consultare publică se organizează în mod obligatoriu de către comisiile parlamentare sesizate în fond.”</i></p>	<p>În urma monitorizării activității Parlamentului s-a constatat caracterul, mai degrabă discreționar, de organizare a consultărilor publice, sub forma audierilor sau dezbaterilor publice. Astfel, stabilirea exactă a perioadei în care se desfășoare consultările publice (înainte de prima lectură) și a unor criterii minime (de ex. în cazul proiectelor de legi ale deputaților, proiectelor care nu au fost consultate public de alte autorități, proiectelor prin care se armonizează legislația cu cea a UE etc.), pentru organizarea obligatorie a ședințelor de consultare publică ar transparentiza activitatea comisiilor și ar responsabiliza autorii proiectelor dar și Comisiile permanente care promovează proiectele respective.</p>
<p>Articolul 86. Termenul pentru dezbaterile proiectului de act normativ de către comisia permanentă sesizată în fond</p> <p>Comisia permanentă sesizată în fond dezbate proiectul de act normativ, de regulă, în decurs</p>	<p>Propunem completarea art. 87 cu următorul enunț:</p> <p>“Termenul minim pentru dezbaterile proiectului este de 30 de zile”.</p>	<p>Pornind de la termenele acordate pentru avizare, termenul de 30 de zile ar fi unul minim pentru dezbaterile proiectului în comisiile permanente.</p> <p>Promo-LEX a constatat în cazul majorității proiectelor de lege, că acestea sunt promovate, de</p>

<p>de cel mult 60 de zile lucrătoare de la introducerea în procedură legislativă, dacă prezentul cod sau Președintele Parlamentului nu stabilește un alt termen.</p>		<p>obicei în termene mult mai mici de 30 de zile, adesea fără avizele și expertizele necesare.</p> <p>Iar aceasta influențează asupra calității actului adoptat.</p>
<p>Articolul 88. Avizarea proiectelor de acte normative de către comisiile permanente</p>	<p>Se recomandă examinarea oportunității excluderii acestui articol, sau includerea unor criterii exacte pentru avizele comisiilor permanente, care să excludă formalismul avizelor.</p>	<p>În rezultatul monitorizării activității Parlamentului, Promo-LEX a constatat că acordarea avizelor de către Comisiile permanente asupra proiectelor de acte normative este o activitate formală, de obicei fără conținut.</p>
<p>Articolul 91. Sinteza amendamentelor, propunerilor și a obiecțiilor la proiectul actului normativ</p> <p>(2) Sinteza va indica în mod separat acceptarea, acceptarea parțială, sau respingerea motivată de către comisie a amendamentelor admise și/sau respinse din partea deputaților, fracțiunilor parlamentare, a propunerilor și a obiecțiilor din partea Direcției generale juridice, Guvernului și altor autorități competente, precum și a celor care au fost obținute pe parcursul consultărilor publice.</p>	<p>Recomandăm completarea alin. (2):</p> <ul style="list-style-type: none"> - după cuvântul „Guvernului” cu sintagma „Centrului Național Anticorupție”. <p>De asemenea propunem completarea articolului, după aliniatul (2) cu un nou alineat cu următorul cuprins:</p> <p><i>Sinteza amendamentelor, propunerilor și a obiecțiilor, expertizele și avizele la proiectele de acte normative se publică, în format de date deschise, pe pagina web oficială a Parlamentului.</i></p>	<p>În urma monitorizării a fost constatat că unele obiecții formulate de CNA în cadrul expertizei anticorupție nu sunt incluse în sinteză.</p>
<p>Articolul 104. Pregătirea proiectului de lege pentru lectura a doua</p>	<p>Se propune completarea art. cu un nou alineat (13) cu următorul cuprins:</p> <p><i>Sinteza amendamentelor și recomandărilor, expertizele, avizele la proiectele de acte normative și</i></p>	

	<i>alte materiale se publică, în format de date deschise, pe pagina web oficială a Parlamentului.</i>	
<p>Articolul 116. Modalitatea de votare</p> <p>(5) Rezultatele votării în ansamblu asupra proiectelor de acte normative se anexează la stenograma ședinței plenare și se plasează pe pagina web oficială a Parlamentului, cu excepția procedurii votului secret.</p>	<p>Recomandăm completarea alin. (5) cu următorul enunț:</p> <p><i>“Rezultatele votului deschis prin mijloace electronice se publică în format de date deschise, imediat după exercitarea votului.”</i></p>	<p>Așa cum transparența decizională este un principiu de bază în cadrul procesului legislativ, conform art. 9 din Cod, ar fi nejustificat păstrarea discreției Parlamentului de a decide nepublicarea rezultatelor votării sau a stenogramei.</p> <p>În rezultatul monitorizării activității Parlamentului, Promo-LEX a constatat publicarea rezultatului votului într-un format neprietenos publicului larg dar și neprelucrabil.</p> <p>Pe lângă cadrul legal existent care reglementează publicarea datelor de interes public în format reutilizabil, aducem drept exemplu Rada Supremă a Ucrainei care publică rezultatul votului într-o formă reutilizabilă, astfel asigurând transparența activității deputaților dar și a instituției în întregime.</p>
<p>Articolul 169. Raporturile Parlamentului cu autoritățile administrației publice locale</p> <p>(1) Raporturile Parlamentului cu autoritățile administrației publice locale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, legalității, transparenței, responsabilității și colaborării instituționale.</p> <p>(3) Autoritățile administrației publice locale au obligația să activeze în cadrul legal stabilit de Constituție și de legi. Acestea nu pot adopta decizii care pun în pericol integritatea</p>	<p>Se recomandă:</p> <p>1) înlocuirea cuvântului „instituționale” de la alin. (1) cu „interinstituționale”.</p> <p>2) substituirea conținutului alin. (3) cu următorul cuprins: Atât Parlamentul cât și autoritățile administrației publice locale asigură o comunicare permanentă și eficientă în vederea asigurării securității naționale și ordinii de drept, precum și în vederea promovării intereselor cetățenilor și soluționarea problemelor acestoral.</p>	<p>1) Instituțional – în cadrul unei instituții Interinstituțional - între instituții</p> <p>2) Nu se încadrează în domeniul de reglementare prevăzut la art. 1 “Prezentul Cod reglementează modul de constituire, organizare și funcționare a Parlamentului Republicii Moldova, a raporturilor juridice dintre Parlament și alte autorități, stabilește statutul deputatului în Parlament și a Secretariatului Parlamentului.”</p>

<p>teritorială, securitatea națională ori ordinea de drept.</p>		
<p>Articolul 170. Dialogul instituțional și consultarea autorităților administrației publice locale</p> <p>(2) Consultările se desfășoară prin diferite forme prevăzute de legislație, de la faza inițială pe întreg parcursul procesului legislativ.</p>	<p>1) Se propune înlocuirea sintagmei „dialog instituțional” din denumirea articolului cu sintagma „dialog interinstituțional”.</p> <p>Se propune o redacție nouă a alin. (2) cu următorul cuprins: Consultările se desfășoară prin formele prevăzute de legislație, pe întreg parcursul procesului legislativ.</p>	<p>Interinstituțional - între instituții</p> <p>2) Sintagma „pe întreg parcursul” deja presupune în întregime fără a fi necesară menționarea „de la faza inițială”.</p>
<p>Articolul 172. Cooperarea dintre Parlament și societatea civilă</p>	<p>Se propune completarea cu un alineat nou a art. 172 cu următorul cuprins:</p> <p><i>4) În scopul informării plenare și proactive a societății civile despre activitatea Parlamentului, Secretariatul Parlamentului asigură publicarea și/sau actualizarea, cu regularitate, pe pagina web oficială a Parlamentului, a tuturor informațiilor publice despre activitatea Parlamentului, inclusiv proiectele de acte normative și actele aferente proiectelor, anunțurile privind inițierea elaborării deciziei și organizarea consultărilor publice, agenda parlamentară, programul de audiențe, inclusiv în cadrul fracțiunilor, actele adoptate de către organele de lucru ale Parlamentului și alte informații relevante. Toate informațiile se publică în format deschis, reutilizabil, accesibil publicului.</i></p>	<p>În raportul de Monitorizare a activității Parlamentului am constatat lipsa mai multor informații. Astfel considerăm că următoarele informații trebuie publicate: <i>comunicatele oficiale, ordinea de zi a ședințelor în plen, proiectele de acte normative și actele aferente proiectelor, anunțurile privind inițierea elaborării deciziei și organizarea consultărilor publice, agenda parlamentară, programul de audiențe, audiențele și întâlnirile cu cetățenii ale conducerii Parlamentului și deputaților, examinarea petițiilor și a cererilor de acces la informație, inclusiv în cadrul fracțiunilor, actele adoptate de către organele de lucru ale Parlamentului, datele de contact ale conducerii Parlamentului, aleșilor poporului, organelor de lucru (nr. de telefon, nr. birourilor, adresele electronice).</i></p>
<p>Articolul 173. Activități și forme de cooperare</p>	<p>1) Propunem completarea alin. (1), după sintagma „organelor de lucru ale Parlamentului” cu sintagma „și/sau la solicitarea părților interesate”. De</p>	

<p>(1) La inițiativa Președintelui Parlamentului, organelor de lucru ale Parlamentului, în încăperile Parlamentului pot fi desfășurate audieri, mese rotunde, seminare, conferințe și alte acțiuni ce țin de activitatea legislativă.</p> <p>(2) Cooperarea dintre Parlament și societatea civilă se efectuează prin informarea părților interesate, consultarea permanentă, participare activă.</p>	<p>asemenea, în temeiul capitolului V din Platforma de dialog și participare civică, propunem completarea gamei de activități cu „consultări publice”.</p>	
<p>Articolul 174. Contribuția societății civile</p> <p>(1) Organizațiile societății civile interesate de activitatea parlamentară plasată pe pagina web oficială a Parlamentului pot prezenta expertize, analize de impact, comentarii, opinii, evaluări, propuneri și alte materiale, respectând standardele/cerințele de cooperare stabilite de legislația în vigoare, într-o formă clară, concisă.</p> <p>(2) Contribuțiile organizațiilor societății civile, realizate în cadrul procesului de cooperare cu Parlamentul, poartă caracter consultativ.</p>	<p>1) Pentru claritate se propune o nouă redacție a alin. (1) și (2), cu următorul conținut:</p> <p><i>(1) Organizațiile societății civile interesate de procesul legislativ pot exprima verbal sau în scris, comentarii, sugestii, opinii, recomandări pe marginea proiectelor de decizii elaborate; pot prezenta expertize, analize de impact, evaluări și alte materiale respectând cerințele de cooperare stabilite de legislația în vigoare.</i></p> <p><i>(2) Contribuțiile organizațiilor societății civile poartă caracter consultativ, de recomandare.</i></p> <p>2) Propunem completarea art. 174 cu alin. (3) cu următorul cuprins:</p> <p><i>(3) Parlamentul asigură trasabilitatea contribuției generate de către cetățeni sau societatea civilă.</i></p>	<p>Potrivit Conceptului Programului de dezvoltare a societății civile pentru 2024-2027, nici la Guvern, nici la Parlament nu este asigurată o trasabilitate a contribuției generate de către cetățeni sau societatea civilă. În unele cazuri, este extrem de dificil de înțeles dacă și în ce măsură sugestiile și propunerile transmise au fost acceptate sau care a fost raționamentul de respingere a acestora.</p>

<p>Articolul 175. Recepționarea și examinarea propunerilor societății civile</p> <p>(1) Propunerile societății civile prezentate în cadrul consultărilor sunt recepționate de către Parlament, urmând a fi formulate în scris și transmise comisiei permanente de profil.</p> <p>(2) Parlamentul are dreptul să respingă recomandările formulate vag sau irelevante subiectului suspus consultării.</p> <p>(3) Termenul de prezentare a recomandărilor este de 15 zile lucrătoare de la data publicării proiectului de act normativ pe pagina web oficială a Parlamentului, în cazul în care comisia permanentă nu stabilește un alt termen rezonabil. În caz de necesitate a urgentării sau prioritizării procedurii de examinare a proiectelor de acte normative, se stabilește un alt termen, dar nu mai mic de 3 zile lucrătoare, pentru prezentarea recomandărilor de către părțile interesate.</p>	<p>Se propune o nouă redacție a alin. (1) cu următorul conținut: <i>(1) Recomandările cetățenilor, asociațiilor constituite în conformitate cu legea, altor părți interesate sunt recepționate de către Parlament în forma în care au fost formulate:</i></p> <p><i>a) în formă verbală sau scrisă, prezentate în cadrul consultărilor publice, fiind reflectate în procesele-verbale ale ședințelor respective</i></p> <p><i>b) în formă scrisă, primite în mod individual.</i></p> <p>Se propune completarea alin. (2) cu următorul conținut: <i>Respingerea recomandărilor considerate vagi sau irelevante se motivează, cu aducerea la cunoștința părților interesate.</i></p> <p>Se propune completarea alin. (3) cu următorul conținut: <i>La solicitarea părților interesate, Parlamentul poate prelungi termenul de prezentare a recomandărilor</i></p>	
---	---	--

	<p>Recomandăm completarea Capitolului X cu articole care să prevadă în mod clar:</p> <p>1) Repetarea consultărilor publice în cazul modificării conceptuale a proiectului de lege, ca urmare a amendamentelor depuse de deputați. Prin modificare conceptuală s-ar avea în vedere schimbarea scopului proiectului de lege, modificarea listei de legi la care se operează modificări.</p> <p>2) Modificarea modalității de consultare publică- de la consultare publică pasivă- prin recepționarea recomandărilor în timp de 15 zile lucrătoare la consultarea publică activă, cu identificarea subiecților asupra căror va avea impact proiectul de lege, în special în cazul proiectelor de legi depuse de deputați, sau ale celor transmise de autoritățile publice independente.</p> <p>3) Reglementarea subiecților responsabili, în cazul nerespectării principiilor de transparență decizională/ participare publică.</p>	<p>1) Această recomandare rezidă din prevederile Legii 100/2017.</p> <p>2) Această recomandare rezidă din principiile participării publice, care trebuie să fie una activă, iar autoritatea publică-autor trebuie să identifice părțile interesate relevante și grupurile specifice potențial afectate de viitoarea decizie, și să desfășoare consultări publice cu acestea- nu doar cu părțile interesate înregistrate în Registru.</p> <p>3) Această recomandare rezidă din faptul că orice normă care este imperativă trebuie să fie însoțită de normă sancționatorie. Iar în special în cazul Parlamentului- când autori ai proiectelor de legi sunt deputații, iar responsabili de respectarea procesului decizional pot fi atât comisia parlamentară cât și biroul permanent, sau funcționarii parlamentari, trebuie să fie în mod clar identificați subiecții responsabili.</p>

<p>Articolul 176. Transparența cooperării dintre Parlament și societatea civilă</p> <p>Parlamentul, prin intermediul subdiviziunii Secretariatului Parlamentului responsabile, asigură societății civile accesul la deciziile adoptate și materialele conexe prin plasarea acestora pe pagina web oficială.</p>	<p>Se propune o nouă redacție a art. 176 cu următorul conținut:</p> <p><i>(1) Parlamentul va informa și va asigura implicarea organizațiilor societății civile în procesul de consultare prin aducerea la cunoștința publică, prin intermediul tuturor mijloacelor disponibile, a anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei, anunțului privind organizarea consultărilor publice și a materialelor aferente cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie.</i></p> <p><i>(2) Actele normative adoptate și materialele aferente acestora (procesele-verbale referitoare la consultarea publică, avizele, expertizele, nota informativă, recomandările parvenite și sinteza obiecțiilor și recomandărilor) se fac publice prin intermediul Secretariatului Parlamentului, prin plasarea pe pagina web oficială în format deschis (reutilizabil), prin afișare la sediul instituției într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media, precum și prin alte modalități stabilite de lege.</i></p>	<p>1) Noua expunere a articolului se propune pentru claritatea conținutului și uniformizarea prevederilor (ex. art. 52, alin. (3): comunicatele oficiale cu privire la ședințele Parlamentului se fac publice prin intermediul Secretariatului Parlamentului).</p> <p>2) În expunerea dată prevederea articolului nu cuprinde întreaga obligație a autorității publice privind informarea publicului referitor la deciziile adoptate (art. 15 din Legea 239/ 2008).</p>
<p>Articolul 177. Numirea și eliberarea de către Parlament a unor persoane în/din funcții publice</p>	<p>Se propune completarea articolului cu un nou alineat:</p> <p>(5) Lista autorităților vizate de atribuțiile Parlamentului de numire sau eliberare în/din funcții publice va fi actualizată anual și publicată de Secretariatul Parlamentului pe pagina oficială, la data de 1 februarie.</p>	<p>Compilarea informației din legislația specială și elaborarea unei liste a autorităților publice cu referire la care Parlamentul este responsabil de numirea și demisia din funcții oficiale este necesară pentru a asigura transparența și previzibilitatea activității de numire și eliberare din funcții.</p>
<p>Articolul 178. Selectarea candidaților pentru numirea în funcții publice</p>	<p>Se propune completarea articolului cu un nou alineat:</p>	<p>În cazul în care la funcțiile respective candidații sunt selectați prin concurs se cere a fi instituit</p>

	<p>(3) Comisia de concurs pentru suplinirea funcțiilor publice vacante va fi condusă de un reprezentant al opoziției parlamentare desemnat din rândul membrilor comisiei de profil.</p>	<p>dreptul opoziției parlamentare de a organiza concursul de selectare.</p> <p>Ca propunere suplimentară, instituționalizarea dreptului opoziției parlamentare de a numi reprezentanții săi în organele colective ale autorităților formate de Parlament (Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Comisia Națională a Pieței Financiare, Consiliul Concurenței, Consiliul audiovizualului etc).</p>
<p>Articolul 192. Subiecții întrebărilor și interpelărilor</p> <p>(1) Deputatul poate formula întrebări și interpelări Guvernului, miniștrilor, altor conducători ai organelor administrației publice, prin care se solicită răspuns oral, răspuns scris sau răspuns scris și oral.</p>	<p>Modificarea alin. (1) prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Delimitarea subiecților întrebărilor de cei ai interpelărilor. 	<p>Formularea creează confuzie referitor la perceperea acestor două forme de control, întrebările și interpelările, care adesea sunt confundate sau percepute ca unul și același proces.</p> <p>Menționăm că, art. 196 al prezentului proiect de Cod enumeră mai mulți subiecți cu drept de a depune o interpelare: unul sau mai mulți deputați, o comisie parlamentară sau o fracțiune parlamentară.</p>
<p>Articolul 198. Petițiile adresate Parlamentului</p> <p>(1) Persoanele fizice și juridice au dreptul de a se adresa Parlamentului, organelor de lucru și deputaților cu petiții ce țin de problemele securității naționale, de drepturile și interesele legitime ale unor grupuri largi de cetățeni, de executarea și aplicarea legilor ori care conțin propuneri privind modificarea legislației.</p>	<p>Se propune o nouă expunere a alin. (1) cu următorul cuprins:</p> <p><i>(1) Persoanele fizice și juridice au dreptul de a se adresa Parlamentului, organelor de lucru și deputaților cu petiții (cerere, sesizare sau propunere) ce țin de problemele securității naționale, de drepturile și interesele legitime ale unor grupuri largi de cetățeni, de executarea și aplicarea legilor, ori care conțin propuneri privind modificarea legislației.</i></p> <p>a) <u>Categoriile de petiții examinate de Parlament.</u> Menționăm că Codul administrativ nu exceptează</p>	

	Parlamentul de la examinarea anumitor categorii de petiții.	
<p>Articolul 207. Audieri în comisiile permanente</p> <p>(2) Normele ce se referă la efectuarea audierilor de către comisiile permanente pot fi detaliate în proceduri standard de operare, aprobate de Biroul permanent al Parlamentului.</p>	Revizuirea alin. (2) sau înlocuirea sintagmei „pot fi” cu sintagma „sunt”.	Conținutul alineatului este ambiguu, menționând despre posibilitatea introducerii unor norme suplimentare.
<p>Articolul 208. Organizarea audierilor în comisiile permanente</p> <p>(2) Anunțul public cu privire la locul, data, ora și subiectul supus dezbaterii se dă publicității și se plasează pe pagina web oficială a Parlamentului cu cel puțin 7 zile înainte de desfășurarea audierii. În circumstanțe excepționale, audierile publice de supraveghere și audierile de anchetă pot avea loc cu un preaviz de mai puțin de 10 zile dacă comisia decide în acest sens.</p>	<p>a) Revizuirea alin. (2) în vederea precizării circumstanțelor excepționale care pot sta la baza nerespectării termenului prestabilit.</p> <p>b) Textul propus conține o inconsecvență între termenul general de publicare a anunțului (7 zile) și termenul prevăzut pentru situații excepționale (mai puțin de 10 zile), ceea ce poate genera confuzii de interpretare. Se recomandă corelarea acestor termene pentru a asigura claritatea și previzibilitatea normei.</p>	Sintagma „în circumstanțe excepționale” este interpretabilă și poate influența asupra respectării condițiilor privind termenul de preaviz, respectiv influențează asupra nivelului de transparență a audierilor publice.
<p>Articolul 213. Comisiile speciale</p> <p>(2) Odată cu constituirea unei comisii speciale, Parlamentul va desemna</p>	Completarea articolului cu o prevedere referitor la termenul maxim de prezentare a raportului, precum și de prelungire a termenului, după cum urmează:	Din analiza activității legislativului, putem constata că termenele de prezentare a rapoartelor de către Comisiile speciale mereu

<p>componenta nominală a comisiei, președintele, vicepreședintele și secretarul comisiei, precum și termenul în care va fi depus raportul comisiei.</p>	<p><i>„Termenul maxim pentru realizarea activității de către o comisie este de 60 de zile, termen în care comisia trebuie să depună raportul final. La cererea motivată a Comisiei speciale, plenul Parlamentului poate să prelungească doar o singură dată acest termen cu maximum 30 de zile.”</i></p>	<p>sunt prelungite. Dacă inițial legislativul stabilește un termen în mediu de 30 de zile, ulterior aceste termene sunt prelungite, fie până la 45/60 zile. Astfel, ar fi relevant stabilirea unui termen maxim de prezentare, precum și o limitare a posibilităților de prelungire a activității.</p>
<p>Articolul 218. Termenul unei anchete și raportul comisiei de anchetă</p> <p>(1) Activitatea unei comisii de anchetă se finalizează în termenele prevăzute de hotărârea de instituire sau după întocmirea raportului asupra anchetei derulate și prezentarea în plenul Parlamentului. Dacă la expirarea termenului stabilit comisia nu a prezentat un raport Parlamentului și nu solicită prelungirea termenului, cazul se consideră clasat.</p>	<p>Redactarea alin. (1) după cum urmează <i>„Activitatea unei comisii de anchetă se finalizează în termenii prevăzuți de hotărârea de instituire cu întocmirea raportului asupra anchetei derulate și prezentarea în plenul Parlamentului.”</i></p> <p>Totodată, recomandăm excluderea propoziției <i>„Dacă la expirarea termenului stabilit comisia nu a prezentat un raport Parlamentului și nu solicită prelungirea termenului, cazul se consideră clasat.”</i></p> <p>În același timp, recomandăm completarea articolului cu o prevedere referitor la termenul maxim de realizare a anchetei și prezentare a raportului, precum și de prelungire a termenului, după cum urmează:</p> <p><i>„Termenul maxim pentru realizarea unei anchete de către o comisie este de 180 de zile, termen în care comisia trebuie să depună raportul final. La cererea motivată a Comisiei de anchetă, plenul Parlamentului poate să prelungească doar o singură dată acest termen cu maximum 60 de zile.”</i></p>	<p>Finalitatea în activitatea unei comisii trebuie să fie stabilită prin reflectarea unor constatări, rezultate sau lipsa acestora, și respectiv cu înaintarea recomandărilor.</p> <p>Este indispensabilă informarea cetățenilor despre rezultatele unei anchete. Iar întocmirea unui raport și prezentarea acestuia în plenul parlamentului, precum și publicarea acestuia, asigură transparența anchetei cât și a legislativului.</p> <p>Stabilirea unui termen maxim de realizare și a termenului de prelungire a anchetei și prezentare a raportului va eficientiza activitatea acesteia și va fi uniformă pentru toate comisiile ce vor fi constituite chiar dacă hotărârea va prevedea termenul ajustat conform necesităților anchetei.</p> <p>Analizând experiență de activitate a unei Comisii de anchetă, observăm practica de prelungire repetată a termenului de prezentare a raportului, tergiversând ancheta și rezultatele acesteia (Comisia de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului, constituită la data de</p>

		4 noiembrie 2021 prin hotărârea nr. 163, a prezentat raportul într-un termen de 8 luni, termenul fiind prelungit de 2 ori. Termenul inițial fiind stabilit de 4 luni.)
<p>Articolul 238. Atribuțiile de bază ale Secretariatului Parlamentului</p> <p>i) asigurarea transparenței procesului legislativ și organizarea procesului de comunicare între Parlament și societatea civilă;</p> <p>j) informarea opiniei publice cu privire la activitatea Parlamentului a organelor de lucru ale acestuia și a Secretariatului;</p> <p>(...)</p> <p>n) gestionarea resurselor bugetare și realizarea activității financiar-contabile;</p> <p>o) asigurarea transparenței și eficienței achizițiilor publice;</p>	<p>Se propune o nouă redacție a lit. i) și j), n), o) cu următorul conținut:</p> <p><i>i) asigurarea transparenței procesului legislativ prin publicarea în termenele prevăzute de legislație a anunșurilor de inițiere a elaborării actului normativ și organizarea consultărilor publice, proiectelor de acte normative și actelor aferente proiectului; precum și organizarea procesului de comunicare constantă între Parlament și societatea civilă;</i></p> <p><i>j) informarea plenară a opiniei publice cu privire la activitatea Parlamentului (organe de lucru, fracțiuni, deputați, Secretariat) prin plasarea, actualizarea și/sau completarea informațiilor pe pagina web oficială a Parlamentului;</i></p> <p><i>n) gestionarea resurselor bugetare și realizarea activității financiar-contabile, inclusiv prin asigurarea transparenței procesului respectiv, cu respectarea principiilor datelor deschise (publicarea informației în format reutilizabil);</i></p> <p><i>o) asigurarea transparenței și eficienței achizițiilor publice, cu respectarea principiilor datelor deschise (publicarea informației în format reutilizabil);</i></p>	<p>Pornind de la dreptul cetățenilor garantat de Constituție (a fi informat), și responsabilitatea față de poporul pe care îl reprezintă, considerăm că, organul reprezentativ suprem trebuie să promoveze și să asigure, prin intermediul Secretariatului, un mecanism instituționalizat și unificat de informare a cetățenilor privind întreaga activitate a legislativului. Or, reiterăm, transparența sporește credibilitatea și legitimitatea Legislativului.</p> <p>În scopul sporirii transparenței și încrederii în activitatea Parlamentară.</p>
<p>Articolul 239. Structura Secretariatului Parlamentului</p>	<p>Recomandăm expunerea prevederii în următoarea redacție:</p>	<p>În scopul sporirii transparenței și încrederii în activitatea Parlamentară.</p>

<p>(2) Statul de personal al Secretariatului Parlamentului se aprobă de către Președintele Parlamentului, la propunerea secretarului general al Parlamentului.</p>	<p>(2) Statul de personal al Secretariatului Parlamentului se aprobă de către Președintele Parlamentului, la propunerea secretarului general al Parlamentului. Informația respectivă se publică pe pagina oficială a Parlamentului.</p>	
--	---	--